

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-437

03/02/2012

Konu : Hediye çeki.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, sahibi olduğunuz internet siteniz üzerinden lokanta, bar, market, spor salonları, güzellik merkezleri v.b. işletmelerin satış hacimlerini artırmak amacıyla bu işletmelere ait indirimli çekleri nihai tüketiciye pazarlama faaliyetini yaptığınızı belirtilmiştir.

Söz konusu faaliyette, işletmelere ait üzerinde belirli geçerlilik süresi olan indirimli çekleri (örneğin 100 TL nominal bedelli çekleri 50 TL'ye) nihai tüketicilere pazarlayacağınız, satacağınız indirimli çeklerin bedellerini nihai tüketiciden tahsil ederek avans hesabında tutacağınız, nihai tüketicinin satın aldığı çekle ilgili işletmeden ürün veya hizmeti satın alacağı, ürün veya hizmet satışının gerçekleşmesi halinde ilgili işletmenin tarafınıza ibraz edeceği nihai tüketicilerce kullanılmış indirimli çekin karşılığını şirketinizden tahsil edeceği, yaptığınız hizmet karşılığında ilgili işletmenin indirimli çek satış bedelinin % 30'unu hizmet bedeli adı altında komisyon olarak şirketinize ödeyeceği, geçerlilik süresini geçiren indirimli çekin kıymetini yitireceği ve bu indirimli çek için alınmış bedelin karşılıksız olarak şirketinize kalacağı belirtilerek;

- Çekin nihai tüketiciye internet aracılığıyla tesliminde alınan çek bedelinin, henüz ürün/hizmet teslimi gerçekleşmediğinden (söz konusu işlemde çek bedelinin işlem gerçekleşmesi halinde % 30'luk kısmının şirketinize kalacağından ve vergiyi doğuran olayın şirketiniz açısından gerçekleşmediği düşünüldüğünden) şirketiniz açısından avans olarak mı değerlendirileceği ya da katma değer vergisi veya kurumlar vergisi yönünden vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği varsayılarak fatura mı düzenleneceği,

- Nihai tüketicinin, işletmeden süresi içerisinde ürün/hizmet almadığı ve bu nedenle çekin önceden şirketinizce tahsil edilen tutarının şirketiniz geliri olması halinde, fatura düzenleyip düzenlemeyeceğiniz, fatura düzenlenmesi halinde kime düzenleyeceğiniz ve mal teslimi olmadığından bahisle faturada katma değer vergisi hesaplanıp hesaplanmayacağı,

- Geçerlilik süresi içinde indirimli çekin kullanılmayıp aynı sürede şirketinize iade edilmesi halinde nihai tüketiciye çek bedelinin banka aracılığı ile iade edileceği belirtilerek söz konusu işlemin tevsiki açısından banka dekontunun yeterli olup olmayacağı, gider pusulası düzenlenmesi gerekip gerekmeyeceği,

- Müşterinin ürün/hizmeti işletmeden alması durumunda işletmenin müşteriye hangi bedel üzerinden fatura düzenleyeceği,

hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 6'ncı maddesinde, kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 38'inci maddesinde, bilanço esasına göre ticari kazancın teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonundaki ve başındaki değerleri arasındaki müspet fark olduğu; bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce işletmeye ilave olunan değerlerin bu farktan indirileceği, işletmeden çekilen değerlerin ise farka ilave

olunacağı, ticari kazancın bu şekilde tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanunu'nun değerlemeye ait hükümleri ile bu Kanun'un 40 ve 41'inci maddeleri hükümlerine uyulacağı hükmüne yer verilmiştir.

Ticari kazancın tespitinde iki temel ilke geçerlidir. Bunlar "dönemsellik" ve "tahakkuk esası" ilkeleridir. Tahakkuk esası ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olması, yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra, miktarının ve işlemde kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir. Bu esas dikkate alındığında, bir gelir unsurunun, özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleştiği dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre;

- Şirketiniz tarafından, indirimli mal ve hizmet satın alınmasını sağlayan çekin nihai tüketici tarafından anlaşmalı işletmelerde kullanılması aşamasında, şirketinizin işletmeden alacağı komisyon bedeli mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleşeceğinden, bu tutarın gelir hesaplarıyla ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Çek bedelinin nihai tüketiciden ilk tahsili sırasında tahakkuk eden bir tutardan bahsedilemeyeceğinden, tutarın avans olarak değerlendirilmesi icap etmektedir.

- Ancak, indirimli çekin satın alınmasına rağmen çekin geçersiz hâle gelmesi durumunda, şirketiniz tarafından tahsil edilen tutarın gelir hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

- İndirimli çeki alan nihai tüketiciye hizmeti sunacak olan işletmelerin ise, çekin ibrazı ile birlikte mal veya hizmet teslimini gerçekleştirdikleri anda gelir, miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşeceğinden, mal veya hizmet bedelinin karşılığı olan tutarı gelir olarak dikkate almaları gerekir.

Öte yandan Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu'nun 10'uncu maddesinin (a) bendi hükmüne göre vergiyi doğuran olay, malın teslimi veya hizmetin yapılmasıyla meydana gelmektedir. Aynı maddenin (b) bendinde, malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi halinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesiyle; (c) bendinde ise, kısım kısım mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılmasıyla vergiyi doğuran olayın meydana geleceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un 20'nci maddesinde, KDV matrahının teslim ve hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedel olduğu; bedel deyiminin, alıcının ödediği veya borçlandığı para, mal ve diğer şekillerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun;

- 229'uncu maddesinde; "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır." ,

- 230'uncu maddesinde "Faturada en az aşağıdaki bilgiler bulunur:

1. Faturanın düzenlenme tarihi, seri ve sıra numarası;
2. Faturayı düzenleyenin adı, varsa ticaret unvanı, iş adresi, bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası;
3. Müşterinin adı, ticaret unvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası;
4. Malın veya işin nevi, miktarı, fiyatı ve tutarı;..." ,

- 231'inci maddesinin 5'nci bendinde, "Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azamî yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır." ,

- 232'nci maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;

4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;

5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin 2012 yılı için 770 TL'yi geçmesi veya bedeli 770 TL'den az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir."

hükümleri yer almaktadır.

Bu açıklamalara göre, internet siteniz üzerinden işletmelere ait ürünlerin veya hizmetlerin satışını artırmak amacıyla indirimli çeklerin nihai tüketicilere pazarlanması faaliyetiniz kapsamında;

- Müşterilerinize indirimli çekleri bedel karşılığında teslim ettiğinizde, tarafınızca bir mal teslimi veya hizmet ifası söz konusu olmadığından alınan bedel katma değer vergisine tâbi olmayıp müşteriler adına vergi mevzuatına göre belge düzenlenmeyecektir. Ancak, çekin süresinde kullanılmaması sebebiyle bedelin tarafınızda kaldığı durumlarda gelir yazılacak bu tutar için müşteri adına fatura düzenlemeniz mümkündür. Diğer taraftan, bu durumda tarafınızca herhangi bir mal teslimi veya hizmet ifası gerçekleştirilmediğinden katma değer vergisi doğmayacaktır.

- Müşterilerin indirimli çekleri kullanmak suretiyle anlaşmalı işyerlerinden mal veya hizmet satın almaları halinde, işyerlerince müşterilere yapılan teslim ve hizmetlerin karşılığını teşkil eden bedel üzerinden KDV hesaplanması, ayrıca müşteri adına fatura veya ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmesi gerekmektedir.

- Şirketiniz tarafından, nihaî tüketicilere mal ve hizmet sunan işletmelere internet siteniz aracılığıyla indirimli çek satarak müşteri bulma hizmetiniz bu işletmelere sunulan aracılık hizmeti olup, yüzde 18 oranında katma değer vergisine tâbidir. Bu işlemde vergiyi doğuran olay bu hizmetin tamamlanması ile meydana gelecektir. Bir başka ifadeyle her bir kampanya sonu itibarıyla kampanyanın geçerli olduğu işletmeye verilen hizmet tamamlanmış olacaktır. Hizmetin süreklilik arz ettiği durumlarda (periyodik kampanyalar düzenlenmesi gibi) her bir vergilendirme döneminin tamamlanmasıyla, bu dönem işlemleriyle sınırlı olmak üzere vergiyi doğuran olay meydana gelecektir. Verginin matrahı ise çeklerin kullanılma şartına bakılmaksızın toplam satılan çek sayısından şirketinize kalan komisyon tutarı olacaktır. Elde etmiş olduğunuz komisyon gelirleri için aracılık hizmetini vermiş olduğunuz işletmeler adına fatura düzenlemeniz icap etmektedir.

- Geçerlilik süresi içinde indirimli çekin kullanılmayıp aynı sürede şirketinize iade edilmesi sonucu çek bedelinin banka aracılığı ile nihai tüketicilere iade edildiği durumlarda, tevsik için banka dekontu, ekstre gibi belgeler yeterli olup, gider pusulası düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır. Bu belgelerin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre muhafaza ve gerektiğinde ibraz edilmesi gerektiği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelve uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.